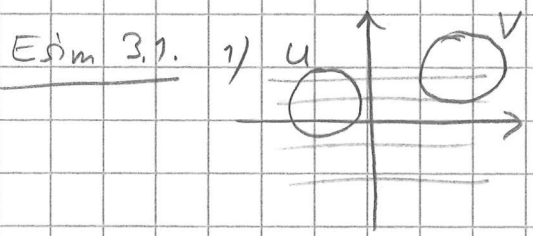

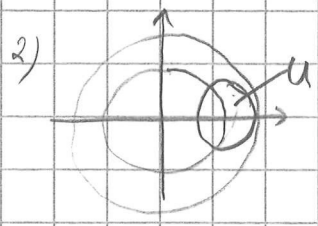
III Vahvat toiminnat (= proper actions)

Olemme nähneet, että kompaktien ryhmien toiminnalla on topologisesti hyviä ominaisuuksia, esim. $Gx \approx G/G_x$, $Gx \in \mathbb{X}$, rata-avaruus on Hausdorff. Lokaalisti kompaktien ryhmien n.s. vahvalla toiminnalla on vastaavia ominaisuuksia.

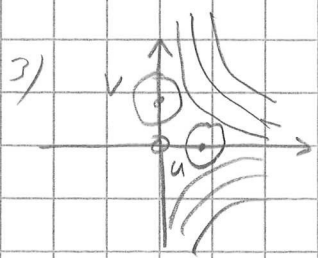
$\mathbb{R} \times \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$
 $(t, (x, y)) \mapsto (x+t, y)$

$\{t \in \mathbb{R} \mid tU \cap V \neq \emptyset\}$ on rajoitettu

$\mathbb{R} \times \mathbb{C} \rightarrow \mathbb{C}$
 $(t, z) \mapsto e^{it}z$

$\{t \in \mathbb{R} \mid tU \cap U \neq \emptyset\}$ ei rajoitettu
 (G_x epäkomp.)

$\mathbb{R} \times (\mathbb{R}^2 \setminus \{0\}) \rightarrow \mathbb{R}^2 \setminus \{0\}$
 $(t, (x, y)) \mapsto (e^t x, e^{-t} y)$

$\{t \in \mathbb{R} \mid tU \cap V \neq \emptyset\}$ ei rajoitettu, HT.
 $\{t \in \mathbb{R} \mid tU \cap U \neq \emptyset\}$ on rajoitettu, HT.

10.10.16

Olk. $\mathbb{X}$ G-avaruus, G top. ryhmä.

Jos $A, B \subset \mathbb{X}$, merkitään

$G(B|A) = \{g \in G \mid gA \cap B \neq \emptyset\}$.

Lemma 3.2. Olk. $A, B, C \subset \mathbb{X}$. Tällöin

- (i) $G(A|B) = G(B|A)^{-1}$
- (ii) $G(B \cup C | A) = G(B|A) \cup G(C|A)$
- (iii) $G(B \cap C | A) \subset G(B|A) \cap G(C|A)$.

4) Irrationaalinen virtaus toruksella (irrational flow on the torus):

$T^2 = S^1 \times S^1$, $\alpha \in \mathbb{R} \setminus \mathbb{Q}$

$\mathbb{R} \times T^2 \rightarrow T^2$

$(t, (e^{2\pi i x}, e^{2\pi i y})) \mapsto (e^{2\pi i(x+t)}, e^{2\pi i(y+\alpha t)})$

- radat tiheitä
- $G_z = \{e\}$ $\forall z \in T^2$
- $\{t \in \mathbb{R} \mid tU \cap U \neq \emptyset\}$ ei rajoitettu $\forall U \subset T^2$.

Tod. (i) olk. $g \in G$. Koska $g^{-1}: X \rightarrow X, x \mapsto g^{-1}x$,
 on bijektio (itse asiassa homeomorfismi),
 on $g^{-1}(A \cap gB) = g^{-1}A \cap g^{-1}gB = g^{-1}A \cap B$.
 Siis $A \cap gB \neq \emptyset \Leftrightarrow g^{-1}A \cap B \neq \emptyset$.

Nyt

$$g \in G(A|B) \Leftrightarrow A \cap gB \neq \emptyset \Leftrightarrow B \cap g^{-1}A \neq \emptyset$$

$$\Leftrightarrow g^{-1} \in G(B|A) \Leftrightarrow g = (g^{-1})^{-1} \in G(B|A)^{-1}.$$

(ii) $g \in G(B \cup C | A) \Leftrightarrow (B \cup C) \cap gA \neq \emptyset$
 $\Leftrightarrow (B \cap gA) \cup (C \cap gA) \neq \emptyset \Leftrightarrow B \cap gA \neq \emptyset$ tai $C \cap gA \neq \emptyset$
 $\Leftrightarrow g \in G(B|A)$ tai $g \in G(C|A) \Leftrightarrow g \in G(B|A) \cup G(C|A)$.

(iii) $g \in G(B \cap C | A) \Leftrightarrow (B \cap C) \cap gA \neq \emptyset$
 $\Leftrightarrow (B \cap gA) \cap (C \cap gA) \neq \emptyset$
 $\Rightarrow B \cap gA \neq \emptyset$ ja $C \cap gA \neq \emptyset$
 $\Leftrightarrow g \in G(B|A)$ ja $g \in G(C|A) \Leftrightarrow g \in G(B|A) \cap G(C|A)$.

2.10.13 $\rightarrow$

□

Korollari 3.3. Olk. $A, B, C \subset X$. Tällöin

- (i) $G(A|B \cup C) = G(A|B) \cup G(A|C)$
- (ii) $G(A|B \cap C) \subset G(A|B) \cap G(A|C)$

Tod. (i) Vastaavasti kuten Lemma 3.2. (ii) tai :

$$G(A|B \cup C) \stackrel{3.2.(i)}{=} G(B \cup C | A)^{-1} \stackrel{3.2.(ii)}{=} (G(B|A) \cup G(C|A))^{-1}$$

$$= G(B|A)^{-1} \cup G(C|A)^{-1} = G(A|B) \cup G(A|C).$$

$\uparrow$
 jos $L_1, L_2 \subset G$, on $(L_1 \cup L_2)^{-1} = \mathcal{Z}(L_1 \cup L_2) = \mathcal{Z}(L_1) \cup \mathcal{Z}(L_2)$
 $= L_1^{-1} \cup L_2^{-1}$,
 missä $\mathcal{Z}$ on homeomorfismi $G \rightarrow G, g \mapsto g^{-1}$.

(ii) Vastaavasti kuten Lemma 3.2. (iii) tai :

$$G(A|B \cap C) = G(B \cap C | A)^{-1} \subset (G(B|A) \cap G(C|A))^{-1}$$

$$= G(B|A)^{-1} \cap G(C|A)^{-1} = G(A|B) \cap G(A|C)$$

$\uparrow$ $(L_1 \cap L_2)^{-1} = \mathcal{Z}(L_1 \cap L_2) = \mathcal{Z}(L_1) \cap \mathcal{Z}(L_2) = L_1^{-1} \cap L_2^{-1}$.

Lemma 3.4.

(i) Jos $A' \subset A$ ja $B' \subset B$, niin
 $G(B'|A') \subset G(B|A)$.

(ii) Jos $g_0 \in G$, niin
 $G(g_0 B|A) = g_0 G(B|A)$

(iii) Jos $g_0 \in G$, niin
 $G(B|g_0 A) = G(B|A) g_0^{-1}$.

Tod. (i) $g \in G(B'|A') \Rightarrow gA' \cap B' \neq \emptyset \Rightarrow gA \cap B \neq \emptyset \Rightarrow g \in G(B|A)$.

(ii) $g \in G(g_0 B|A) \Leftrightarrow g_0 B \cap gA \neq \emptyset \Leftrightarrow B \cap g_0^{-1} gA \neq \emptyset$
 $\Leftrightarrow g_0^{-1} g \in G(B|A) \Leftrightarrow g \in g_0 G(B|A)$.

(iii) $g \in G(B|g_0 A) \Leftrightarrow B \cap g g_0 A \neq \emptyset \Leftrightarrow g g_0 \in G(B|A)$
 $\Leftrightarrow g \in G(B|A) g_0^{-1}$.

□

Esim. 3.5. Topologisen ryhmän G toiminta itsellään kertolaskulla

$$G \times G \rightarrow G$$
$$(g, g') \mapsto gg'$$

Olk. $A, B \subset G$. Tällöin

$$g \in G(B|A) \Leftrightarrow B \cap gA \neq \emptyset \Leftrightarrow \exists a \in A, b \in B : b = ga$$
$$\Leftrightarrow \exists a \in A, b \in B : g = ba^{-1} \Leftrightarrow g \in BA^{-1}$$

Siis tässä tilanteessa

$$G(B|A) = BA^{-1}$$

□

Jos X on G -avaruus ja $A \subset X$, merkitsemme

$$G[A] = G(A|A) = \{g \in G \mid gA \cap A \neq \emptyset\}$$

Määr. 3.6. Olk. G lokaalisti kompakti ryhmä ja $\mathbb{X}$ Hausdorffin avaruus. Sanomme, että G 'in (jatkuva) toiminta $\mathbb{X}$ 'ssä on vahva (engl. proper), jos:

$G[A]$ on G 'in kompakti osajoukko aina kun A on $\mathbb{X}$ 'in kompakti osajoukko.

Huom. 3.7. Kirjallisuudessa esiintyy eri määritelmiä käsitteelle "proper", jotka eivät ole yhtäpitäviä keskenään. Tilanteissa, joissa esiintyy useita "proper"-käsitteitä, käytämme yllä olevasta nimitystä "Borel-proper".

Y.o. määritelmässä ei ole kyse siitä, etteikö $G[A]$ olisi suljettu G 'issä. Alla olevan lemmän nojalla $G[A]$ on aina suljettu.

Esim. 3.8. Kts. Esimerkit 3.1. (i) on vahva toiminta
(ii) ei ole
(iii) ei ole
(iv) ei ole

Lemma 3.10. Olk. G top.ryhmä, $\mathbb{X}$ G -avaruus, merk. toiminta $\mathbb{F}: G \times \mathbb{X} \rightarrow \mathbb{X}$.
 $A \subset \mathbb{X}$ kompakti ja $B \in \mathbb{X}$.

Tällöin $G(B|A) \in G$.

Tod. Osoitetaan, että $Q = G \setminus G(B|A) \in G$.

Olk. $h \in Q$. Tällöin $B \cap hA = \emptyset$, eli

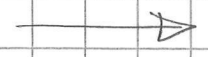
$$hA \subset \mathbb{X} \setminus B,$$

eli $\mathbb{F}(\{h\} \times A) \subset \mathbb{X} \setminus B$,

ja koska $\mathbb{X} \setminus B \in \mathbb{X}$, niin $\mathbb{F}^{-1}(\mathbb{X} \setminus B)$ on joukon $\{h\} \times A$ ympäristö $G \times \mathbb{X}$ 'ssä.

Lemman 3.9. nojalla $\exists$ h 'in ymp. $W \in G$ ja A 'in ymp. $U \in \mathbb{X}$ s.e.

$$\{h\} \times A \subset W \times U \subset \mathbb{F}^{-1}(\mathbb{X} \setminus B).$$

Lemma 3.9. (Väisälä, s. 121)

olk. $A \subset \mathbb{X}$ ja $B \subset Y$ kompakteja ja olkoon W joukon $A \times B$ ympäristö $\mathbb{X} \times Y$ 'ssä. Tällöin on olemassa avoimet joukot $U \supset A$ ja $V \supset B$, joille $U \times V \subset W$.

Tod. HT.

Siis $\mathbb{F}(W \times U) \subset \mathbb{X} \setminus B$ ja erityisesti
 $\mathbb{F}(W \times A) \subset \mathbb{X} \setminus B$.

Jos nyt $k \in W$, niin $kA \subset \mathbb{X} \setminus B$, eli $B \cap kA = \emptyset$ eli
 $k \in Q = G \setminus G(B|A)$.

Siis alkiole $h \in Q$ löytyi ympäristö $W \subset Q$

Siis $Q \in G$ ja $G(B|A) \in G$.

□

Lemma 3.11. Olk. G top.ryhmä ja $\mathbb{X}$ Hausdorff G -avaruus,
 Jos $A \subset \mathbb{X}$ on kompakti, niin $G[A] \in G$.

Tod. A kompakti, $\mathbb{X}$ Hausdorff $\Rightarrow A \in \mathbb{X}$.

Ed. lemmän nojalla

$$G[A] = G(A|A) \in G.$$

□

Korollari 3.12. Olk. G top.ryhmä ja $\mathbb{X}$ Hausdorff G -avaruus.

Jos $A \subset \mathbb{X}$ ja $B \subset \mathbb{X}$ on kompakti, niin $G(B|A) \in G$.

Tod.

$$\text{Lemma 3.10.} \Rightarrow G(A|B) \in G$$

$$\Rightarrow G(B|A) = ? G(A|B) \in G,$$

↑ homeomorfismi $g \mapsto g^{-1}$

□

Määr. 3.13. Olk. $\mathbb{X}, Y$ Hausdorffin avaruuksia. Sanomme, että jatkuva
 kuvaus $f: \mathbb{X} \rightarrow Y$ on vahva (proper), jos $f^{-1}(B)$ on
 kompakti jokaisella Y in kompaktilla osajoukolla B .

Lemma 3.14. (i) Yhdistetty kuvaus vahvoista kuvauksista on vahva.

(ii) Olk. $\mathbb{X}, Y, Z$ Hausdorffin avaruuksia,

$f: \mathbb{X} \rightarrow Y$ ja $h: Y \rightarrow Z$ kuvauksia, jolle $h \circ f: \mathbb{X} \rightarrow Z$ on vahva.

Tällöin

1) $f: \mathbb{X} \rightarrow Y$ on vahva

2) jos f on surjektio, niin h on vahva.

Tod. HT.

□

Lemma 3.15. Olk. $f: X \rightarrow Y$ vahva kuvaus, missä X, Y ovat Hausdorffin avaruuksia ja Y on lokaalisti kompakti. Tällöin f on suljettu kuvaus.

Tod. HT. $\square$

Lause 3.16. Olk. G lokaalisti kompakti top. ryhmä ja X Hausdorffin G -avaruus. Tällöin seuraavat ehdot ovat yhtäpitäviä:

- (i) $\Phi: G \times X \rightarrow X$ on vahva toiminta
- (ii) $\Phi^*: G \times X \rightarrow X \times X, (g, x) \mapsto (gx, x)$, on vahva kuvaus
- (iii) $\Phi|_A: G \times A \rightarrow X$ on vahva kuvaus, $\forall$ kompakteilla $A \subset X$.

Tod. Olk. $A \subset X$. Os. ensin, että

$$(1) \quad G[A] = p(\Phi^{*-1}(A \times A)),$$

missä $p: G \times X \rightarrow G$ on projektiio:

" $\subset$ " olk. $g \in G[A]$, jolloin siis $gA \cap A \neq \emptyset$ ja $\exists a \in A$ s.e. $ga = a, a \in A$.

Nyt

$$\Phi^*(g, a) = (ga, a) = (a, a) \in A \times A,$$

joten

$$(g, a) \in \Phi^{*-1}(A \times A)$$

ja

$$g \in p\Phi^{*-1}(A \times A).$$

" $\supset$ " olk. $g \in p\Phi^{*-1}(A \times A)$, jolloin siis $\exists x \in X$ s.e. $(g, x) \in \Phi^{*-1}(A \times A)$.

Tällöin $\Phi^*(g, x) = (gx, x) \in A \times A$.

Siis $x \in A$ ja $gx \in A$, joten $gA \cap A \neq \emptyset$ ja $g \in G[A]$.

$\square$ (1)

(i) $\Rightarrow$ (ii): olk. $C \subset \bar{X} \times \bar{X}$ kompakti. Tällöin

$p_1(C) \subset \bar{X}$ ja $p_2(C) \subset \bar{X}$ ovat kompakteja (p_1, p_2 projektiot),
ja $A = p_1(C) \cup p_2(C) \subset \bar{X}$ on kompakti.

Koska nyt $C \subset A \times A$ ja $\mathbb{F}^{*-1}(C) \in \mathbb{F}^{*-1}(A \times A) \in G \times \bar{X}$,
riittää osoittaa, että $\mathbb{F}^{*-1}(A \times A)$ on kompakti.

Kuvauksen $\mathbb{F}^*$ määritelmästä seuraa, että

$$\mathbb{F}^{*-1}(A \times A) \subset G \times A.$$

(1) in nojalle $p(\mathbb{F}^{*-1}(A \times A)) = G[A]$, joten

$$\mathbb{F}^{*-1}(A \times A) \subset G[A] \times A.$$

Koska nyt $G[A]$ ja A ovat kompakteja ja $\mathbb{F}^{*-1}(A \times A)$
on suljettu, väite seuraa tästä.

(ii) $\Rightarrow$ (i): ol. A kompakti.

(1) $\Rightarrow$ $G[A] = p(\underbrace{\mathbb{F}^{*-1}(A \times A)}_{\text{Komp.}})$ on kompakti
(ii) $\Rightarrow$ Komp.

□ (i) $\Leftrightarrow$ (ii)

Os. seuraavaksi, että jos $A, B \subset \bar{X}$, niin

$$(2) \quad (\mathbb{F}|_{G \times A})^{-1}(B) = \mathbb{F}^{*-1}(B \times A):$$

" $\subset$ " olk. $(g, x) \in (\mathbb{F}|_{G \times A})^{-1}(B)$.

Tällöin $(g, x) \in G \times A$ ja $\mathbb{F}(g, x) = gx \in B$.

Siis $\mathbb{F}^*(g, x) = (gx, x) \in B \times A$, eli $(g, x) \in \mathbb{F}^{*-1}(B \times A)$.

" $\supset$ " olk. $(g, x) \in \mathbb{F}^{*-1}(B \times A)$.

Tällöin $\mathbb{F}^*(g, x) = (gx, x) \in B \times A$, joten $gx \in B$ ja $x \in A$.

Koska nyt $(g, x) \in G \times A$ ja $\mathbb{F}(g, x) = gx \in B$, niin

$(g, x) \in (\mathbb{F}|_{G \times A})^{-1}(B)$.

□ (2)

(ii) $\Rightarrow$ (iii): olk. $A \subset \mathbb{X}$ kompakti, $B \subset \mathbb{X}$ kompakti.

Tällöin

$$(\mathbb{E}|_{G \times A})^{-1}(B) \stackrel{(2)}{=} \underbrace{\mathbb{E}^{*-1}}_{(ii) \Rightarrow \text{komp.}}(\underbrace{B \times A}_{\text{komp.}}) \text{ on kompakti.}$$

(iii) $\Rightarrow$ (ii): olk. $C \subset \mathbb{X} \times \mathbb{X}$ kompakti. Tällöin $C \subset A \times A \subset \mathbb{X} \times \mathbb{X}$, missä A on kompakti (vrt. todistus (i) $\Rightarrow$ (iii)).

Nyt

$$\mathbb{E}^{*-1}(C) \subset \mathbb{E}^{*-1}(A \times A) \stackrel{(2)}{=} \underbrace{(\mathbb{E}|_{G \times A})^{-1}}_{(iii) \Rightarrow \text{komp.}}(A),$$

joten $\mathbb{E}^{*-1}(C)$ on kompakti, koska se on suljettu.

□ 3.16.

7.10.13 $\rightarrow$

(G lok. komp.)

Korollari 3.17. Olk. $\mathbb{X}$ vahva G -avaruus, $\mathbb{X}$ lok. kompakti Hausdorff.

olk. $F \in G$ ja $A \subset \mathbb{X}$ kompakti.

Tällöin $FA = \{gx \mid g \in F, x \in A\} \subset \mathbb{X}$,

erityisesti $GA \subset \mathbb{X}$.

Tod. Lauseen 3.16. nojalla $\mathbb{E}|_{G \times A}$ on vahva kuvaus.

Koska $\mathbb{X}$ on lok. kompakti Hausdorff, on $\mathbb{E}|_{G \times A}$ suljettu kuvaus. (3.15.)

Koska $F \times A \in G \times A$, on $(\mathbb{E}|)(F \times A) = \mathbb{E}(F \times A) = FA \in \mathbb{X}$,

□

Lause 3.18. Olk. $\mathbb{X}$ lok. kompakti Hausdorff $\sqrt{\text{vahva } G\text{-avaruus}}$, ja $x \in \mathbb{X}$.

Tällöin:

a) G_x on G :n kompakti aliryhmä

b) rata G_x on suljettu $\mathbb{X}$:ssä

c) $\varphi_x: G/G_x \rightarrow G_x$

$gG_x \mapsto gx$, on homeomorfismi.

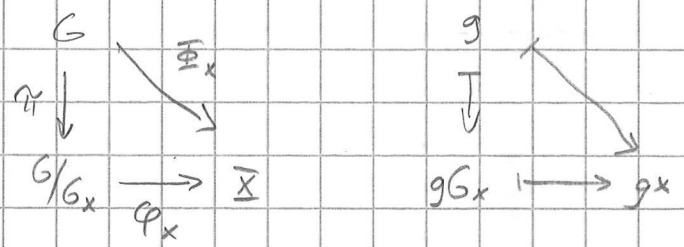
Tod. a) Nyt.
 $G_x = \{g \in G \mid gx = x\} = \{g \in G \mid g\{x\} \cap \{x\} \neq \emptyset\} = G[\{x\}]$.

Koska $\{x\}$ on kompakti ja toiminta on vahva, on $G[\{x\}]$ kompakti. Siis myös G_x on kompakti.

b) val. korollaarissa 3.17. $F = G, A = \{x\}$
 $\Rightarrow FA = G_x \in \bar{X}$.

c) vrt. Lause 2.31, jossa tämä todistettiin kompaktille ryhmälle G .
 Kuten 2.31:ssä nähdään, että φ_x on jatkuva bijektio. Tällöin käänteiskuvauksen jatkuvuus seuraa suoraan G in kompaktisuuden avulla.

Os. nyt, että φ_x on suljettu kuvaus:
 Tark. kommutoiva kaaviota

Nyt Φ_x on suljettu kuvaus:
 Jos $F \in G$, niin $\Phi_x(F) = Fx \in \bar{X}$ 3.17:n nojalla.

Jos $B \in G/G_x$, niin
 $\varphi_x(B) = \Phi_x(\underbrace{\pi^{-1}(B)}_{\in G}) \in \bar{X}$.

Siis $\varphi_x: G/G_x \rightarrow \bar{X}$ on suljettu kuvaus, joten myös $\varphi_x: G/G_x \rightarrow G_x$ on suljettu kuvaus.

Tästä seuraa, että $\varphi_x^{-1}: G_x \rightarrow G/G_x$ on jatkuva.

Esim. Irrationaalinen vintaur toruksella: φ_x^{-1} ei jatkuva.

Lause 3.19. Olk. X lokaalisti kompakti vahva G -avaruus.

Tällöin rata-avaruus X/G on Hausdorff ja lok. kompakti.

Tod. Olk. $\bar{x}, \bar{y} \in X/G$, $\bar{x} \neq \bar{y}$ ja $x, y \in X$ s.e. $p(x) = \bar{x}$, $p(y) = \bar{y}$.

Tällöin $Gx \cap Gy = \emptyset$ ja Gx, Gy ovat suljettuja X :ssä Lauseen

3.18, b) nojalla. Olk. A x :in ympäristö, jolle $\bar{A}$ on kompakti

ja $\bar{A} \cap Gy = \emptyset$ (lok. kompakti Hausdorff-avaruus on säännöllinen),

koska projekto $p: X \rightarrow X/G$ on avoin kuvaus, on $p(A)$

$\bar{x}$:in ympäristö X/G :ssä.

Osi että $p(\bar{A}) \subset X/G$:

$p^{-1}p(\bar{A}) = G\bar{A}$ ja $G\bar{A} \in X$ korollaarin 3.17.

nojalla. Tekijätopologia $\Rightarrow p(\bar{A}) \subset X/G$.

Nyt

$\bar{y} \in X/G \setminus p(\bar{A}) = W$

ja W on $\bar{y}$:in ympäristö X/G :ssä,

koska

$p(A) \cap (X/G \setminus p(\bar{A})) = \emptyset$,

nämä ovat $\bar{x}$:in ja $\bar{y}$:in erilliset ympäristöt X/G :ssä.

Lokaalisti kompaktin avaruuden kuva jatkuvassa avoimessa kuvauksessa on lok. kompakti.

□

Erilaisia "proper" - käsitteen määritelmiä

[Abels, Stranzalos: Proper transformation groups, manuscript]

G lokaalisti kompakti, $\bar{X}$ Hausdorff G -avaruus

Määr. 3.20. G in toiminta on Cartan-toiminta, jos
 $\forall x \in \bar{X} \exists$ ymp. U s.e.
 $G(U|U)$ on kompakti.

Määr. 3.21. Toiminta on vahva', jos
 $\forall x, y \in \bar{X} \exists$ ympäristöt U ja V ($x \in U, y \in V$) s.e.
 $G(U|V)$ on kompakti.

Määr. 3.22. Toiminta on Palais-toiminta (Palais proper), jos
 $\forall x \in \bar{X} \exists$ ymp. U s.e. $\forall y \in \bar{X} \exists$ ymp. V s.e.
 $G(U|V)$ on kompakti.

Huom. 3.23. selvästi Palais-toiminta
 $\Downarrow$
 vahva'
 $\Downarrow$
 Cartan-toiminta

Void. osoittaa mm.

- 1) Cartan-toiminta on vahva' $\Leftrightarrow \bar{X}/G$ on Hausdorff,
- 2) $\bar{X}$ lok. kompakti: vahva' $\Leftrightarrow$ Palais
- 3) $\bar{X}$ säännöllinen:
 Cartan-toiminta on Palais $\Leftrightarrow \bar{X}/G$ on säännöllinen.

Huom. 3.24. Jos topologisen ryhmän G toiminta toteuttaa Cartan-ehdon, on G välttämättä lokaalisti kompakti:
 Jos $U \subseteq \bar{X}$, on $G(U|U) \in G$ (HT),
 joten $G(U|U)$ on e:n ympäristö, jonka sulkeuma on kompakti
 $\Rightarrow G$ lok. kompakti.
 Siis e.m. määritelmät eivät ole järkeitä käyttää, jos G ei ole lok. kompakti.

Yleisessä tapauksessa (G Hausdorff topologinen ryhmä,
 $\bar{X}$ Hausdorff) Abels & Strantalo käyttää Lauran 3.16 ehtoa (ii):

kuvaus $G \times \bar{X} \rightarrow \bar{X} \times \bar{X}$, $(g, x) \mapsto (gx, x)$, on vahva

(*)

&

vahvan kuvauksen määritelmää:

$f: \bar{X} \rightarrow Y$ vahva $\Leftrightarrow f$ suljettu ja $f^{-1}(y)$ kompakti $\forall y \in Y$.

Void. myös määritellä:

(**)

toiminta on Cantorin, jos jokaisella pisteellä $x \in \bar{X}$ on
 G -invariantti ympäristö, johon rajoitettu toiminta on vahva
yllä esitettyssä mielessä.

Void. os.: lokaalisti kompaktin ryhmän G tapauksessa nämä määritelmät
 (*) ja (**) ovat yhtäpitäviä määntelmien 3.20 ja 3.21 kanssa.

Hausdorff

Lause 3.25. Olk. G lok. komp., $\bar{X}$ lok. komp. G -avaruus.

Tällöin G in toiminta on vahva $\Leftrightarrow$ se on vahva'.

Tod. " $\Rightarrow$ "

olk. $x, y \in \bar{X}$

val. niille ympäristöt U, V s.e. $\bar{U}$ ja $\bar{V}$ kompakteja.

Nyt

$$G(U|V) \subset G(\bar{U}|\bar{V}) \subset G(\bar{U} \cup \bar{V} | \bar{U} \cup \bar{V})$$

Valitaan vahvan toiminnan määntelmässä

$$A = \bar{U} \cup \bar{V}, \text{ joka on kompakti.}$$

Siis $G(\bar{U} \cup \bar{V} | \bar{U} \cup \bar{V})$ on kompakti

ja myös $G(U|V)$ on kompakti.

" $\Leftarrow$ " olk. $A \subset \bar{X}$ kompakti.

Valitaan $\forall x, y \in A$ ympäristöt U_x ja V_y

s.e. $G(U_x|V_y)$ on kompakti. Koska A on

kompakti, void. val. pisteet $x_1, \dots, x_n$ ja $y_1, \dots, y_m$
 s.e.

$$A \subset \bigcup_{i=1}^n U_{x_i} \text{ ja } A \subset \bigcup_{j=1}^m V_{y_j}.$$

Käyttämällä lemmojen 3.2 ja 3.3 kaavoja
 (ja induktiota) osadaan

$$\begin{aligned}
G[A] = G(A|A) &\stackrel{3.4.(i)}{\subset} G\left(\bigcup_{i=1}^n U_{x_i} \mid \bigcup_{j=1}^m V_{y_j}\right) \\
&\stackrel{3.2.(ii)}{=} \bigcup_{i=1}^n G(U_{x_i} \mid \bigcup_{j=1}^m V_{y_j}) \\
&\stackrel{3.3.(i)}{=} \bigcup_{i=1}^n \bigcup_{j=1}^m G(U_{x_i} \mid V_{y_j}) \subset \underbrace{\bigcup_{i=1}^n \bigcup_{j=1}^m G(U_{x_i} \mid V_{y_j})}_{\text{komp.}}
\end{aligned}$$

Koska $G[A] \in G$ Lemman 3.11. nojalla, väite seuraa tästä. □

Huom. todistuksessa " $\Leftarrow$ " ei tarvittu oletusta $\mathbb{X}$ lok. kompakti.

Lause 3.26. Olk. G lok. komp., $\mathbb{X}$ lok. komp. Hausdorff.
Tällöin G :n toiminta on vahva $\Leftrightarrow$ se on Palais-toiminta.

Tod. " $\Leftarrow$ " Palais $\Rightarrow$ vahva $\stackrel{3.25.}{\Rightarrow}$ vahva

" $\Rightarrow$ " olk. $x \in \mathbb{X}$. Val. x :n ympäristö U s.e. $\bar{U}$ on kompakti.
olk. $y \in \mathbb{X}$. Val. y :n ymp. V s.e. $\bar{V}$ on kompakti.

$$N_y + G(U|V) \subset G(\bar{U}|\bar{V}) \subset G(\underbrace{\bar{U} \cup \bar{V}}_{\text{komp.}} \mid \bar{U} \cup \bar{V})$$

komp., koska toiminta vahva.
Lisäksi suljettu

Siis $\overline{G(U|V)} \subset G(\bar{U} \cup \bar{V} \mid \bar{U} \cup \bar{V})$
ja $\overline{G(U|V)}$ on kompakti. □

9,10,13
→

Korjaus Lauseen 3.25 todistukseen:

" $\Leftarrow$ " Olk. $A \subset \mathbb{R}$ kompakti.

Valitaan jokaisella piste-parilla $x, y \in A$ ympäristöt $x \in U_{(x,y)}$, $y \in V_{(x,y)}$ s.e. $G(U_{(x,y)} | V_{(x,y)})$ on kompakti.

Joukot $U_{(x_i,y_i)} \times V_{(x_i,y_i)}$ peittävät kompaktin joukon $A \times A$, joten on olemassa parit (x_i, y_i) , $i=1, \dots, n$, s.e.

$$A \times A \subset \bigcup_{i=1}^n U_{(x_i,y_i)} \times V_{(x_i,y_i)}.$$

Jos nyt $g \in G(A|A)$, niin $ga_2 = a_1$ joillakin $a_1, a_2 \in A$; koska $(a_1, a_2) \in U_{(x_i,y_i)} \times V_{(x_i,y_i)}$ jollakin $i=1, \dots, n$, niin $g \in G(U_{(x_i,y_i)} | V_{(x_i,y_i)})$.

Siis

$$G(A|A) \subset \underbrace{\bigcup_{i=1}^n \underbrace{G(U_{(x_i,y_i)} | V_{(x_i,y_i)})}_{\text{kompakti}}}_{\text{kompakti}}$$

Koska $G(A|A) \in G$ Lemman 3.11 nojalla, väite seuraa tästä.

□